

Maria Lichtmis of 'de opdracht van de Heer'

Heb je het al gezien?
Het daglicht rekt en strekt zich
en de donkere nacht deinst terug.
Heb je het al gehoord?
Hier en daar zingt een vroege vogel
alsof het al lente is.
Heb je het al gevoeld?
Hoe het licht steeds sterker wordt.
Op Lichtmis willen we dit vieren
en het onze leerlingen ook laten ervaren.

Wat vieren we?

Het verhaal uit Lucas 2, 22-39 als inspiratie

Toen het kind van Maria een week oud was, noemden Maria en Jozef het Jezus. Dat was de naam die de engel gaf nog voor Hij geboren werd. Maria ging samen met Jozef en Jezus naar de tempel in Jeruzalem om Jezus op te dragen aan God en om een koppel jonge duiven te offeren.

In Jeruzalem woonde toen een zekere Simeon, een rechtvaardig en gelovig man. Hij keek uit naar de tijd dat God een betere tijd zou geven aan zijn volk. De heilige Geest was dicht bij hem en zei: 'Je zult niet sterven voor je de Messias zult zien.'
Simeon ging naar de tempel. Toen hij Jozef en Maria met Jezus zag aankomen, ging hij ernaar toe, nam Jezus in zijn armen en loofde God met de woorden: 'Laat mij nu in vrede sterven, want ik heb met mijn eigen ogen gezien wie de mensen zal redden. Hij zal een licht zijn voor iedereen.'
Jozef en Maria waren verbaasd over wat hij van Jezus zei. Simeon zegende hen en zei tegen Maria: 'Niet iedereen zal later akkoord gaan met Jezus. Hij zal mensen doen vallen, maar ook veel mensen doen opstaan. En je zult verdriet kennen dat als een zwaard door je hart zal gaan.'

In de tempel was ook Hanna, een profetes. Ze was al vierentachtig jaar oud. Haar man stierf toen ze zeven jaar getrouwd waren. Ze was altijd in de tempel. Daar diende ze God dag en nacht met vasten en bidden. Ze ging naar Jozef, Maria en Jezus. Toen ze Jezus zag, loofde ze God. En met iedereen die de bevrijding van Jeruzalem verwachtte, sprak ze over de jongen.

Toen Jozef en Maria gedaan hadden wat de wet van God vroeg, keerden ze terug naar huis, naar Nazaret in Galilea. De jongen groeide op en werd sterk en wijs, omdat God bij Hem was.

Achtergrondinformatie over tradities en gewoonten

Op of rond 2 februari worden vaak ouders van dopelingen uit het voorbije jaar uitgenodigd in de kerk.

Het feest werd in 494 (5de eeuw) ingesteld door de toenmalige paus Gelasius.

Vanaf de 10de/11de eeuw wijdde men met Maria-Lichtmis kaarsen, deze werden door de gelovigen mee naar huis gegeven om hen te behoeden voor onheil. Vandaar de naam *Lichtmis*. Het Franse 'Fête de la Chandeleur' en het Engelse 'Candlemas Day' verwijzen naar kaarsen.

Traditioneel worden ter gelegenheid van deze dag pannenkoeken gebakken. De herkomst van dit gebruik heeft wellicht niets met het christelijk geloof te maken maar met een oud gebruik op boerderijen. 2 februari was vroeger één van de twee dagen waarop de plattelandsbevolking van werk of hoeve kon veranderen – de andere dag was 11 november (Sint-Maarten). Dat werd 's avonds gevierd met een soort haardkoeken, die later evolueerden naar pannenkoeken. De vorm en kleur van de pannenkoeken worden ook gezien als een verwijzing naar de zon en het licht. Waarschijnlijk heeft dit volksgebruik zich geënt op Maria-Lichtmis. De traditie zegt dat wie met Lichtmis pannenkoeken eet een voorspoedig jaar zal hebben.

De betekenis van Maria-Lichtmis vindt zijn oorsprong in het Jodendom en in het oude testament. De geboorte van een kind werd als onrein gezien. Daarom moest de moeder een soort reinigingsritueel doorgaan. Voor een zoon was dat 40 dagen na de geboorte, bij een dochter 80. Rijke mensen offerden een lam in de tempel van Jeruzalem. Voor minder begoede mensen waren het 2 duiven. Zo gebeurde het dat Jozef en Maria op 2 februari, 40 dagen na de geboorte van Jezus, naar de tempel trokken voor hun offer. Daar (h)erkende Simeon Jezus als het 'licht dat over de wereld zou schijnen'. Het gebruik om een dier te offeren werd door de jaren heen vervangen door een ritueel met kaarsen, verwijzend naar dat licht. In de christelijke traditie kwamen ouders met hun kind 40 of 80 dagen na de geboorte naar de kerk en kregen daar van de priester een brandende kaars. Daarmee wandelden ze naar het Maria-altaar waar ze gezegend werden. Kaarsen, en soms ook een kaarsenprocessie, staan nu nog steeds centraal tijdens vieringen op Maria-Lichtmis.

Tot 1969 noemde men het feest op 2 februari 'Maria Lichtmis'. Het feest werd veertig dagen na de geboorte van Jezus gevierd en sloot de kersttijd af. Het licht in deze benaming verwijst naar de woorden van Simeon. In de natuur komt het licht met Lichtmis ook zichtbaar terug: het donkerste van de winter is voorbij. Vanaf 1969 werd het feest 'de opdracht van de Heer' genoemd, met een

accentverschuiving van Maria naar Jezus. Het feest staat nu op zichzelf en maakt geen deel meer uit van de kersttijd.

Wat kunnen we doen of organiseren met leerlingen en (groot)ouders?

Een Lichtmis-luisterwandeling met volgend verhaal van Kolet Janssen. Je stippelt een wandeling uit met verschillende stopplaatsen waar je met beelden naar de verschillende gebruiken verwijst. Telkens wordt een stukje voorgelezen en op het einde is er een quiz met vragen over het verhaal, met als beloning pannenkoeken.

'Pannenkoeken! Roept Pieter blij, terwijl hij de deur van de keuken opengooit. 'Ik dacht al dat ik zoiets rook!' Hij schuift zijn schooltas tegen de muur. 'Het is toch geen zaterdag?' Papa maakt een wijde zwaai met de pan. De koek slingert door de lucht, draait om en landt nog net in de pan. Alleen pap keert op die manier pannenkoeken om. Mama gebruikt gewoon een spatel. Pieter vindt papa's jongleerpannekoeken veel spannender. 'Vandaag is het Lichtmis', zegt papa raadselachtig. 'En het spreekwoord zegt: al is een vrouwtje nog zo arm, met Lichtmis maakt ze haar pannetje warm. Op Lichtmis moet je dus pannenkoeken eten!' Sara rent de keuken in. 'Pannenkoeken! Mmm!' zegt ze. 'Dekken jullie de tafel?' zegt papa. Even later stopt Sara een dikke rol pannenkoek met bruine suiker in haar mond. Het smaakt verrukkelijk. 'Is het maar één keer per jaar Lichtmis?' vraagt Pieter. Papa lacht. 'Helaas wel. Het is eigenlijk het feest van de opdracht van Jezus in de tempel. Dat gebeurde bij de joden zes weken na de geboorte. Zo staat het in het evangelie van Lucas. Jozef en Maria gaan met Jezus naar de tempel en brengen een offer. Ze ontmoeten er Simeon en Anna, twee oude wijze mensen, die al voorzien hoe belangrijk Jezus zal worden. Zo vertelt Lucas het aan zijn lezers.' 'Maar waarom heet het dan Lichtmis?' wil Sara weten. 'Heel vroeger al werden er op die dag optochten gehouden met fakkels en kaarsen', vertelt papa. 'De christenen namen dat over door op Lichtmis alle kaarsen te wijden die dat jaar in huis of in de kerk gebruikt zouden worden. Zo'n kaars staken mensen dan aan als het onweerde bijvoorbeeld, om zo Gods bescherming te vragen.' 'Daarstraks vertelde je over de opdracht van Jezus in de tempel', zegt Pieter. 'Dat doen ze toch nu niet meer, kinderen opdragen in de kerk?' 'Toch is er in veel parochies nog een soort kinderzegening', zegt papa. 'Lichtmis is een kinderfeest en een Mariafeest. De eerste babytijd is voorbij en dankzij de goede zorgen van moeder en vader groeien de kinderen op tot echte kinderen van God.' (...) 'Maar nu weet ik nog altijd niet waarom we vandaag pannenkoeken eten', vraagt Pieter zich af. 'Ik weet het ook niet, Pieter', geeft papa toe. 'Het is een oude gewoonte. Dat heb je wel gemerkt aan het spreekwoord over die vrouw en haar pannetje. En spreekwoorden moet je altijd respecteren.' Pieter lacht. 'Ik ken nog een spreekwoord', zegt hij. 'Lest best.' En hij pikt de laatste pannenkoek van de schaal.

Nog andere leuke opdrachten die je onderweg kan voorzien:

Zie via Google/kerknet: *Een spannende zoektocht naar het lichteiland.*

Kun jij de volgende zin lezen? Vul de klinkers aan.

Woordzoeker Maria Lichtmis

Zoek de volgende woorden, horizontaal, diagonaal of vertikaal:

na veertig dagen
twee februari
messias
jesus in de tempel
simeon
zuivering
kaarsenprocessie
pannenkoeken
licht van christus
sneeuw klokjes

moed
de lente komt
belofte
wachten
innerlijk weten
daglicht
midwintertijd
ontwaken
hemel
aarde

s	m	t	w	d	s	k	l	n	i	t	k
u	o	h	a	t	e	a	e	e	p	j	i
t	e	c	c	m	j	a	m	g	a	e	i
s	d	i	h	o	k	r	e	a	n	z	n
i	j	l	t	k	o	s	h	d	n	u	n
r	i	g	e	e	l	e	t	g	e	s	e
h	t	a	n	t	k	n	w	i	n	i	r
c	r	d	e	n	w	p	e	t	k	n	l
n	e	n	k	e	u	r	e	r	o	d	i
a	t	o	a	l	e	o	f	e	e	e	j
v	n	e	w	e	e	c	e	e	k	t	k
t	i	m	t	d	n	e	b	v	e	e	w
h	w	i	n	n	s	s	r	a	n	m	e
c	d	s	o	d	i	s	u	n	s	p	t
i	i	m	e	s	s	i	a	s	d	e	e
l	m	a	a	r	d	e	r	e	v	l	n
e	z	u	i	v	e	r	i	n	g	r	l
o	e	t	f	o	l	e	b	s	s	e	r

Zet de overgebleven letters achter elkaar, en je leest wat Simeon zeker wist toen hij Jezus zag in de tempel
